

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadó tulajdonos:

CSOMOR KÁLMÁN.

Az eddigi tapasztalatok.

Köztudomásu, hogy a filloxera először Franciaországban lépett fel, s ezzel karöltve a védekezés is ott vette kezdetét; és az eddig már gyakorlatba ment tapasztalatok, a zöldajtás és magas fásojtás kivételével: *innét eredtek származtak át hozzánk.*

S így annélkül, hogy a magunk előrehaladását kicsinlenők, az újabb vívmányokért még mindig oda fordulunk,

Ilyen legújabb vívmány lapunk mai számában közzétett ládában hajtatott párosítás vagyis ojtvány is.

Tehát észszerű és tanácsos dolog megfigyelni azt; *mit tesznek mit dolgoznak a francziák a szőlőszet terén.*

Azt tudjuk, hogy évek óta azt hangoztatják a francziák, hogy a *jövő szőlészet a hibrideké* lesz. Azaz más szóval: fognak előállítani oly hibridet, mely nemcsak örökli a filloxera ellenálló képességet, de a nemes szőlő jó tulajdonai is egyesülnek benne.

Nem vonjuk ezt kétségbe, hogy nem fogunk oly faj birtokában lenni; s mégis kétlem: vajjon kiszorítja-e az a most már jónak bizonyult ojtvány rendszert?

Èn kétlem, hogy az ojtvány kultúra felhagyassék még akkor is, ha ellen és jó minőségű szőlőt és bortadó hibridek fognak előállítani.

Ezt azért hiszem, mivel az ojtványok előállítása naponként nagyobb tapasztalatokkal olcsóbbá kerül; — és mivel az ojtvány szőlője: a közönséges vagy öntermő szőlőnél jobb. És már eddig is be van bizonyítva, hogy az ojtvány jobb bort ad, mint hazai faj.

Nincs okunk tehát az ojtvány kulturát félteni, mivel a francziák állítottak elő ugyan már meglehetősen hibrideket; de még azok nem olyanok, melyekre a jövő szőlőszetét állapítani lehetne.

Ezt abból következtetjük, hogy a franczia élelmesség még nem hozott a piacra teljesen alkalmas hibrideket; mert ha ezzel rendelkezének: úgy a nagy hire hozzánk is eljutott volna. Vagy legalább méltó és hangos kifejezést adatot volna az elért sikernek azon szőlészeti kongresszuson, melyet a francziák a múlt év június hó 13-án és folytatólagos napokon Párisban tartottak meg.

Ezen szőlészeti kongresszus azért is érdekelhet bennünket, hogy az ott elmondott eredményekkel egybehasonlitsuk ami eredményünket, hogy az ott emondottakkal egybehasonlitsuk ami eljárásunkat, s szerezzünk tudomást arról: vajjon vannak-e oly ojtások, melyek nálunk még nem ismertek? s hogy lássuk, vajjon a mi védekezési eljárásunk olyan alapokon áll-e, minőt Franciaországban követnek.

Nézzük tehát! Először is, ott is még mindig az ojtásrendszer járja.

A talajt ők is éppen mint mi három főrésze osztják; és ahhoz alkalmazkodnak a telepítésnél éppen úgy mint mi

Nevezetesen: a meszes, kavicsos, száraz talajon rupeszt-ris-montikula alanyt használnak; — a meszes, nedves, agyagos talajon szoloniszt, és egyéb vörös-barnás talajon, amelyben kellő vastartalom van, ripária-portálist, vagy szőrös-ripáriát.

Sok mindenféle más alanyfajok is hozattak szóba; de ezek a fent nevezettek mellett annyira elhalványultak, hogy megemlítése is csak nyomdafesték fogyasztás volna.

Az ojtványok minden náluk ismert neme nálunk is készítettik.

A szőlőbetegségek melyek ott honolnak: a blackrot kivételével nálunk is mindegyik jelentkezik.

A lisztharmat ellen egyedül és kizárólag a finom őrlésű kénport jelentették ki sikeresnek. A hirhedett *Aschenbrandt-féle* por ott nem talál oly nagy hirdető közönséget. Ezt a körülményt becses figyelmébe ajánljuk annak a 300 gazdának, akik az *Aschenbrandt-féle* port a kiadott röpiratban oly nagyon dicsérték, — s akik mintegy hívónak állottak ki a térre,

hogy dicséretükkel a szőlészközöniséget az Aschenbrandt-féle pornak megnyerjék.

Hát ha az a Aschenbrandt-féle por oly boldogító szer: *miért nem védte annak hirdetője a nevezett kongresszuson, holott tudtommal ő is ott volt? . .*

Azt, hogy ezen port vagy ő, vagy más a nevezett kongresszuson ajánlotta volna: nem olvastam.

Azt hiszem ezen körülményből a szőlészközöniség le vonja a konzekvenciát.

Ott igenis kimondották, hogy a liztharmat egyetlen ellenszere a jól őrlött kénpor. — Sőt azt is kimondották, hogy a kénmáj sem ér többet az Aschenbrandt-féle pornál. De annak is kifejezést adtak, hogy a hipermangan káli sem alkalmas.

Most a védekezés idején tessék ezt a körülményt a szőlészközöniségnek tudomásul venni, és a liztharmat ellen jól őrlött kénport alkalmazni.

A nevezett kongresszus azt is kimondotta, hogy a peronosporát is legalkalmasabb mész és rézgálicz oldattal permetezni.

Tehát sem a bordói por, sem az Aschenbrandt-féle por nem lett a nevezett szőlészeti kongresszuson kitüntetve; s így mint *elfelejtett hatásos szer* (!) hazánkban is enged valamint a reklamból, s addig enged: míg a hasonló helyen agyon-dicsért száz féle ojtógépek közé az ósdi vasak közé kerül,

Ezeket azért említjük fel, hogy szőlészeink mindenről tudomással birjanak; és hogy a helyzet ismerése mellett lépjenek a védekezés terére.

Megemlítettük azért, hogy lássák azt, miszerint a felujítás terén egészen helyesen járunk el, s ebből bátorságot merítve folytassák a telepítés nehéz és költséges munkáját.

A viharág yú.

A jégverés elleni harczot most a viharágyukkal kezdik meg. Hogy a viharágyuk bevállanak-e teljesen, azt előre megállapítani még most alig lehet.

Legfőlebb az eddigi védekezés eredményéről lehetne nyilatkozni, ha az eredmények, helyesebben mondva a sikereket egyenesen az ágyuzásnak lehetne javára beírni.

De hát még ehhez is sok szó fér. Mert az, hogy ott, ahol ágyuztak és ott jég nem esett, — lehet annak is felírni, hogyha talán nem ágyuztak volna, akkor sem esett volna.

Azok a nyilatkozatok azonban, melyek a múlt évi védekezést tüntetik fel, nagyon biztatók és kecsegtetők. Adná az Ég, hogy valóvá válának! . . .

Mindenesetre van jelentősége a viharágyúzásnak. Mert mit érünk el a viharágyúval? Azt, hogy a robbanás folytán bizonyos magasságba felirányuló feszerő a levegőt mozgásba, hullámozásba, mintegy gyűrő alakba hozza. Ez a mozgás ha kellő nagy erővel lép fel, és az összetornyosult felhők közé jut: azt szétzavarja, szétkergeti, s így tömörült sulyából sokat veszítvén, anélkül, hogy jégalakban leszakadna: *tovább halad.*

Tehát csak azon esetben lehet sikere az ágyúzásnak, ha az oly erőt képes kifejteni, melylyel a felhőkig feljut, és még ott is bír annyi erővel, hogy az össze tömörült felhőket szétzavarja.

A terhes felhők tavaszon alantabban, nyáron magasabban járnak. S innét van az, hogy a tavaszi jégesés sohasem okoz oly károkat, mint a nyári. Mivel kisebb magasságból hullván le, *az sés is kisebb.*

A viharágyúnak főkélléke tehát az, hogy az erős lövést eszközöljön. Ha a viharágyu gyenge lövést ad, úgy legfőllebb a kora tavaszi alant járó felhők ellen alkalmazható, akkor is az esetben, ha a magaslaton állittatik fel.

Mivel pedig a jégesés ellen nyáron is, sőt jobban kellend védekezni: a létező legerősebb ágyúkat helyes beszerezni.

Ez idő szerint hazánkban négy viharágyúgyár van. És pedig *Emmerling-féle*, gyárosa lakik Budapesten, Gróf Károlyi-utczában; — *A Fehér Ferencz-féle* forgó-ágyu, lakik Budapesten a Lehel-utczában; — *A Farkas és Faragó-féle*, lakik Budapesten a Jász-utczában és végre a *Szigethy-féle* irányítható ágyú, lakik Kecskeméten.

Az *Emmerling-féle* a legolcsóbb. Ez áll egy hangcsőből, melybe a kész robbantó patron egyszerűen bele dobatik. Ez a legolcsóbb. Egy ágyú ára 44 korona. Ennek az a hibája van, hogy az eső a csőbe beesik és benne marad. Azután kérdés, hogy a begyülemlett vízbe bedobott patron fellobban-e?

Még azt is fel kell említenem, hogy a robbanó patronnal csak ügyes embernek lehet elbánni, mert ha késedelmeskedik: a meggyújtott gyújtó-zsineg a patronhoz ér s a robbanás a kézben is megtörténhetik. Ez aztán a kezelőre végzetessé válhatik.

Ügyes ember által kezelve a veszély távol tartható.

Hordtávolsága elég nagy, és így különösen hegytetőkön sikert lehet vele elérni.

A Fehér-féle ágyú kétféle. Egyik egy, a másik hat lövetű.

A hatlövetű olyképp van szerkesztve, mint a revolverpisztoly. Egymás után 6 lövést lehet vele tenni.

Ezt annyira komplikálnak tartom, hogy ez még javítást ki-

ván. S ha a javítás sikeres lesz: *használhatóvá válik*. Nagy eredményt lehet vele elérni annál is inkább, mivel a töltés, ugymint a hátul töltő fegyvereknél helyeztetik el. Tehát könnyebb elbárássá lesz.

Fehérnek az egylövetű irányítható viharágyuja abban különbözik a többtől, hogy a hangcső irányítható. Ezzal az célzottatik elérteni, hogy a felhőt előre lehetne vele megtámadni.

Azt még nem tudjuk azonban, hogy irányított hangcsőből kitörő löveg hasonló erővel és távolságra hat-e mint a függélyes lövés? Ennek ára 164 korona.

A Szigethy-féle ágyu hasonló a Fehér-féléhez. Szintén irányítható. Ennek ára 170 korona

A Farkas-Faragó-féle függélyesen lő. Eddig legjobban el van terjedve.

A szakközégek azt állítják, hogy igen nagyhatású; csak hogy ennek az a hibája hogy drága: darabja 200 korona,

Ezek bemutatása után még most azt kívánom megemlíteni, hogy az eddigi nyilatkozatok általában abban nyilvánulnak, hogy a jól felállított viharágyukkal a jégesést meglehet akadályozni. Bár ezen nyilatkozat állandó lenne.

A szőlők permetezése.

A szőlők permetezése általánosan elfogadott eljárássá vált. És már alig van szőlősgazda, aki a permetező anyagot helyesen el ne tudná készíteni.

Akármily nagy hangon hirdessenek bármiféle agyondicsért anyagot: a közönség nagyrésze, azon része, akinek tapasztalatai vannak: *a rézgálicztól nem tér el*.

Csak hogy még a szóda és a mész kérdése sokaknál nincs tisztázva. Pedig a tapasztalat eddig is beigazolta, hogy a mész határozottan jobb a szódánál.

Jobb azért, mivel jobban és tartósabban tapad. Jobb, mert a permetezés kivételét *jobban meglehet vele itélni*.

A mésszel kevert rézgálicz a permetezés után jobban látható, mint a szóda. S így a gazda ellenőrizheti a munkát.

A mész a rézgálicz maró hatását jobban közömbösíti, mint a szóda. Nem egyszer megtörténik, hogy a szódával kevert permetezés után a levélzet megperzselődött, míg a mésszel kevert permetezésnél az soha sem fordul elő.

A meszet azonban nem tanácsos ugyanakkor ojtani, mikor a keverés történik. Leghelyesebb, ha az előbb 8—10 nappal ojtatott. Az ilyen mész jobban tapad és jobban fel van oldva.

A permetező anyag készítésénél némelyek azt tartják hátrányosnak, hogy sokáig olvad el. S így nem lehet vele sürgősen, azonnal permetezni.

S ezen hátránnyal szemben hozzák fel azt, hogy a bordói port csak bele kell önteni a vízbe és rögtön feloldódik.

Pedig ebben nincs semmi rendkívüliség. Azért oldódik oly gyorsan, mivel finomra van őröve.

Ha a rézgáliczot mi is megőröljük, vagy ha őrölt rézgáliczot veszünk: az éppen oly gyorsan fel fog oldódni, mint a busás áron hirdetett *Bordói-por*.

A rézgáliczot őrölt állapotban is lehet beszerezni. Aki ezt akar használni, forduljon a *Hungária műtrágyagyár*hoz, onnét teljes garancia mellett vásárolhat őrölt rézgáliczot, mely a jegecsez rézgálicznál 3—4 koronával drágább métermázsanként.

Avagy ha úgy tetszik: töresse meg mozsárba, szitáltassa meg és készen van a könnyen oldható rézgálicz, mely a vízbe szórva azonnal olvad és használható

De még van egy más módja is a rézgálicz rohamos feloldásának.

Tegyük a rézgáliczot kosárba. Azt a kosarat mártogassuk a vízbe; a rézgálicz 1 és fél óra alatt elolvad.

En a héten úgy jártam el, hogy 10 kosárba tettem 10—10 összesen 100 kilo rézgáliczot. A kosarakat a vízbe tettem. Egy embert rendeltem mellé, aki egyebet nem tett, mint a kosarakat egymás után a vízből fel-fel emelgette. Ezzel az eljárással 100 kilo rézgálicz 1 és fél óra alatt elolvadt.

Az oldatot azátan a permetező kádakba számítás szerint szét osztottam. Tehát gyorsan elbirtam készíteni a permetező anyagot.

A tapasztalat azt igazolta, hogy az első permetezésnél elégséges az 1°/₀-téli rézgálicz; de a tapasztalat az is igazolta, hogy a mészből többet kell venni egy perczentnél. Hasonlóképpen a későbbi permetezésnél, mikor már 2°/₀-téli rézgáliczot használunk: akkor is többet vegyünk ugyanannyi mésszel. Legalább 3°/₀-ot.

Az első permetezést azoknál, akiknek kevesebb szőlője van elég akkor megkezdeni, mikor elvirágzott és mikor az éjszakák is kezdenek melegebbek lenni. Mert az egyenletes meleg kelti életre a peronoszpóra gombáit.

Akik azonban nagyobb szőlőszetet visznek s így félni lehet, hogy az első permetezéssel elkéshetnek: azoknak, de csakis ezen okból előbb kell megkezdeni a permetezést.

Ezek permetezhetnek már a virágzás előtt is.

Fönnebb azt mondtam, hogy a rézgáliczhoz szóda adása nem előnyös. Ugy van! De van rá eset, mikor a körülmények kényszerítenek arra, hogy keverékül szódát használjunk.

Ez azon esetben következik be, hogyha szüret előtt augusztus hó végén válnék szükségessé bármi okból a permetezés.

Mésszel azért nem tanácsos ilyenkor permetezni, mivel a mésszel kevert folyadék pettyei a szőlőfürtökön láthatók lesznek, és így az élvezetnél kellemetlenül hatnak. Ellenben a szódával eszközölt permet alig, vagy nagyon figyelve és keresve látható meg a szőlők bogyójain.

Fényes siker.

Annyi mindenféle csuda bogarakat összeirnak az elméleti szőlészek, hogy egész helyes dolog. ha a közönség minden írott szót nem vesz kézpénznek.

Mi is azok közé tartozunk, akik egy már létező és legalább csak középszerűen bevállalt dolgot, holmi hangoztatott új dologért nem dobunk el.

Amint ezt tesszük magunk a szőlőszetünkben, hasonlóképen nem kerülünk sikra az újonnan hirdetett eljárások mellett.

Sokat hallottunk már a ládába helyezett ojtványokról, míg végre egy oly eredményt láttunk, amely méltán bámulatba ejtett. Láttuk azt, hogy ládába mohába rakott párosítás 3 hét alatt nemcsak kihajtott, de *teljesen összeforrott.*

Jelen voltam a kirakás megkezdésénél, s egyik ojtványt szebben összeforradottnak láttam, mint a másikat.

Találomra huztam ki a ládából 15 szálat, és ezek között egyet sem találtam, amelyek teljesen össze ne lettek volna és pedig oly erősen forrva, hogy nagyobb erőfeszítés kellett ahhoz, hogy a forradás szétnyiljék.

Érdeklődtem az ojtványok kirakásánál, s mint értesültem 2500 szál ojtvány között csak 15 darab volt olyan, *amelyik össze nem volt forrva.*

Az ojtás helyén körül volt futva a forradás. Sőt amint szétvettem, azt tapasztaltam, hogy még a metszlapok között is volt forradás; holott az eddigi eljárások mellett, csak a vessző széleinél kezdődött a forradás. És az is oly csekély eredménnyel, hogy a fásajtás már kezdett általában a gyakorlatból kimenni.

Nem csuda, mikor a legjobb siker 15—25%-tőli volt!

A ládában hajtatott ojtványok nemcsak teljesen egybe voltak forrva, sőt 2—3 levélbe is kihajtottak.

Ha ez a rendkívüli siker a kirakás után is megmarad: *akkor az ojtvány szőlő kultúra óriási lépéssel halad előre.*

Egész más fordulatot vesz a telepítés; az ojtványok eddigi készítése felhagyatik; s a nevezett ládába rakott ojtás készítése lép előtérbe.

Ha a kiiskolázás után is megmarad a siker: *a zöldajtás, nyakajtás és egyéb más ojtás nemek megszűnnek.* És egyedül és kizárólag ezen eljárás fog a telepítésnél előtérbe lépni.

Eddig is tudtuk, hogy a legerősebb telepített szőlőt a gyökeres fásajtás adott. De a csekély eredmény miatt abba hagytuk; és a magas ár miatt kiment a kereskedésből.

240—260 koronáért értékesítették ezrét a gyökeres fásajtásnak. S aki azt hitte, hogy e mellett a magas ár mellett az előállítónak haszna volt: *tévedett.*

Bizonyág erre az állam által subvencionált Paulis-baraczkai ojtvány telep. mely kénytelen volt működését beszüntetni. S vállalkozó hiányában az állam vette a kezeibe.

Ismételjük, ha az egybeforrott ojtványok az iskolába leendett ki-

rakás után a hasonlóképen beválnak : akkor a gyökeres fásajtás ára ezenként a 240—260 koronáról legalább egy száz koronára száll le.

S miután a fásajtás akkor készíthető, mikor kevesebb munka van, s miután a fásajtvány nincs kitéve az elemi csapásoknak, a viharoknak, a jégnek, a beérés hiányának, — binni lehet, hogy a nagy mérvet öltött zöldajítás készítés alá száll, és helyette ez foglalja el helyét.

Ezen eljárás, melylyel a nevezett eddig nagynak ígérkező eredmény eléretett arra tanított meg bennünket, hogy eddig a fásajtás készítésénél felette téves uton jártunk. S saját hibás eljárásunkkal vágtuk utját a sikernek.

Midőn eme fényesnek ígérkező *félsiker*t láttuk, felkértük az illető urat, Endrész József városi szőlőtelep-felügyelőt, hogy kerülve minden szószaporitást, úgy, hogy azt minden magyarul tudó ember könnyen megértse, írja le azt, hogy miként járt el a nevezett ajtvány készítésénél.

Kérésünknek eleget téve alább közöljük az eljárást; itt most még annak kívánunk kifejezést adni, hogy miért nevezzük mi *félsikernek* az eddigi eredményt. Azért, mert még *a teljes sikernek a másik tele hátra van. Az tudniillik, hogy a kiiskolázás után hogy válik be.* Hogy nem e semmisül meg az eddigi nagy remény: *azt az őszszel fogjuk csak megtudni.*

Igenis magunk eljárásunkkal álltunk utjába a fásajtás sikerének.

Mi az ajtványokat eddig rendszeresen megkötöttük raffiával, vagy viaszos spárgával; sőt kezdetben még viaszszal is bekentük. Ime mit mutat az eredmény? azt, *hogy az ajtványt kötni nem szabad.*

Nem szabad, mivel a kötés alatt a forradás be nem állhat. Tehát az eddigi sikertelenség oka a kötés volt; s ahol némi eredmény éretett el, az annak volt eszerint tulajdonítható, hogy a kötés csakhamar elrohadt.

Mi azért panaszkodtunk, hogy nem találunk alkalmas kötanyagot; s ime bebizonyodott, hogy éppen az volt a hibánk, hogy kötöttünk.

Különböen némi világot vetett erre a parafával eszközölt ajítás. Ott is tapasztaltuk, hogy a nemes már erősen kihajtott; és ha az ajtványról e parafát levettük azt láttuk, hogy a két összetett vesső a legkevésbé sem volt összeforrvá. Mindez azonban nem világosított fel bennünket teljesen. Most azonban a nevezett sikert látva tisztában van előttünk azon hibás utunk, melyen eddig haladtunk.

Emlékezzünk csak vissza a nagy hirre vergőlött, de csakhamar megsemmisült Dr. Kröczer-féle ajításra. Ő is azt iparkodott előnynek magyarázni, hogy a forradás nem volt kidudorodott. Pedig hát miféle baj lehet abból, hogy a forradás a kezdetben kidudorodott. Ahogy kerestük a célhoz vezetőbb eljárást, egészen elfelejtettük, hogy az a dudorodás később ha a vessző egybeforrott — leszárad.

Elfelejtettük, hogy minden fának ha ajtják, ez az első művelete az összeforradásnál.

Bizony-bizony igaz az, hogy *a jó pap is holtig tanul!* És igaz az, hogy sok idő mulik el míg a kutató emberi ész: *a leghelyesebb és célhozvezető utat megtalálja.*

Emlékezzünk csak vissza minő harcz volt a nyelves és nyelvetlen párosítás miatt. És ime a most elért eredmény azt igazolja, hogy

nem is lehet nyelvetlenül készíteni a fásajtást azon egyszerű oknál fogva, mivel a párosítás nem lesz semmivel sem megkötve, és csakis a nyelv tartja őket össze.

Most meg kell jegyezni és hangsúlyoznom, hogy *a párosítás nem kötött semmivel csak úgy rakatott a ládába.* És ebben van a nagy eredmény. Ellenben amely ojtvány meglett kötve: *ott nem lett semmi siker.*

500 darab kötéssel elrakott hasonló elbánásban részesített ojtványból nem lett összeforrva csak néhány; de ezek között csak is csak azok, amelyekről a raffia lerohadt. Ellenben ahol a raffia ép volt: ott semmi forradás sem volt látható. Míg a meg nem kötöttek teljesen hibátlanul voltak egész körül összeforrva.

Még csak azt említem fel, hogy ezeket látva van megfejtve az is: miért adott az ékojtás, mely helyben eszközöltetett oly fényes sikert? azért mivel csak ritkán volt kötve. Éz most látjuk azt is, hogy miért adott a spárgával kötött magas fásajtás nagyobb eredményt mint a raffiával kötött? azért mivel a spárga előbb lerohadt a földben mint a raffia; és azért, mivel a spárgával a kötés ritkábban esett mint a raffiával.

De most már adjuk át a szót Endrész József urnak.

»A ládában hajtatott szőlőajtás kivitele.«

Azon szőlővesszőket, melyeket az ojtáshoz felhasználni akarunk, úgy az alany mint nemes vesszőt 2 napig vízbe bebuktatva kell tartanunk azért, hogy a ládában a mohóban rakva melegnek ellentálljon és hogy ki ne száradjon.

A nemes vesszőt az ojtáshoz elő kell készíteni. Az előkészítés abból áll, hogy a vesszőket egy szemes csapokra vágjuk; lehetőleg arra törekszünk, hogy a rügy felett 4—5 milliméter csonk maradjon.

Az alany vessző előkészítése abból áll, hogy azokat egyenlően 4—5 mm. hosszúra vágjuk, a rajta levő összes rügyeket éles késsel kivágjuk azért, hogy az alany rügyei ki ne hajthassanak.

A nemesítés angol nyelvű párosítással eszközöltetik. Csak arra kell törekedni, hogy a metszlapok túl hosszúak ne legyenek, és a nyelv vastag legyen. Ha az alany vessző oly vastag volna, hogy ahhoz nemes gally nem találkozna: akkor az alany vessző héját le kell hántani, hogy a nemessel egyezzék. No de ez ritkán fordul elő.

Az összeforrasztott vesszőt minden kötés nélkül a munkások egy fatálczára rakják. Minden két ojtó közé egy ilyen tálcza helyezendő, mely négy részre van felosztva. Minden részbe 25 db. s így az egészre 100 db. ojtvány helyezendő el.

Ez azért van, hogy a ládába rakásnál nem kell az olvasgatással a figyelmet megosztani. S mikor be van rakva: csak a tárcza számát olvassuk meg, s tudjuk mennyi ojtványt helyeztünk el.

Az ojtvány a ládába következőképen helyeztetik el.

Vesszünk egy 60 cm. mély 60 cm. széles és azirka 120 cm. hosszú ládát. Ilyen nagyságu ládába 2000—2300 db. ojtvány fér el.

A ládát rézsontos irányba állítjuk oly helyen, hogy a berakás alatt

történt öntözés feles vize leelfolyhasson; azután a láda keskenyebb végére 8—10 cm. vastag moha réteget helyezünk. A mohót előre elkészítjük, hogy minden idegen alkatrészekről ment legyen.

A munkás azután erre a moha rétegre helyezi az ojtványt úgy, hogy a nemes rész teljesen egyenletes legyen. Ha így el van helyezve legalább 200 darab ojtvány: akkor erre jön 3 marék szétzört szénpor, mely azonban előbb megtöretett és zabos rostán átszitáltatott.

Azonban a szénport úgy kell csakis az alanyon hinteni, hogy a párosítástól legalább 4 ujnira essék. A szénport azután rózsás kupával kell a vessző közé beöntözni.

Amidőn az már megöntöztetett, ennek a tetejére jön $\frac{3}{4}$ decziliter kénpor. A kénport szintén távol kell tartani a metszlapoktól, s vigyázni kell, hogy közé ne essék.

Mikor ez kész van, ismét berakunk 200 darab ojtványt, és azzal hasonlóképen járunk el, mint az előbbivel, mindaddig míg az egész láda megtelik.

Meg kell jegyezni, hogy a mily mérvben halad az ojtvány berakása, hasonló módon kell a ládát mohával kibélelni. Valamint ki kell bélelni az utolsó sor után mohával e ládát.

Ha így megtelt, a ládát visszaeresztjük, hogy a vesszők függélyes irányban legyenek.

Ezután a láda széleit ismét mohával körül rakjuk úgy, mintha prémezve volna. Mikor ezzel is készen vagyunk, a vessző tetejére jön a darabos faszén. A faszén oly nagyságu darabokban legyen, mint egy borsószem. A szenet tiszta vízbe áztatjuk, azután az ojtvány tetején úgy szétszórjuk, hogy a felül látható hézagok beteljenek, kilegyenek töltve. Erre azután nagyon vékonyan igen ritkásan kénport szórunk.

Ha ezzel is készen vagyunk, az ojtványok tetejére 2 ujnyi vastagságban nedves fagyapottot teszünk; ennek a tetejébe egy sor tiszta mohát. És ezt könnyen rakjuk reá, nehogy reá nehezedjék. A láda addig kün a szabadban hagyandó: míg a vízsepegés tart.

Azon helyiség, melyben az ojtványokkal telített láda elhelyeztetni és hajtatni szándékozzatik, használat előtt 1—2 nappal jól befütendő. Később midőn az ojtások elhelyeztettek a helyiség úgy fütendő, hogy állandóan 20—24 celsius fok meleg legyen.

Ha a helyiségen ablakok vannak: azok besetétitendők, hogy a helyiség pinczeszerű legyen.

Két hétig egyforma meleg legyen a helyiségben, később elégséges ha napjában kétszer reggel ée este befütünk.

Három hét alatt az ojtványok mulhatatlanul összeforradnak. Csak arra vigyázzunk hogy a fagyapot fölött levő moha ki ne szikkadjon. Ha kiszikkadna: langyos meleg vízbe rakjuk és úgy helyezzük vissza az ojtványokra.

Ha pedig az ojtvány vizet kíván, úgy langyos meleg vízzel kell megpermetezni.

Endrész József.

Minden öntudatos gazdának alkalmazkodni kell a viszonyok- az eredményéhez, s így nem szabad az itt elmondottak felett egyszerűen

napirendre térni. Mivel azon feltevéssel kell élni, hogy ha az ojtvány a ládában összeforott: akkor az oskolában már tovább fejlődik.

Ezen föltevésben kevesebb erőt kell kifejteni a zöldajtások készítésével; s mindenesetre úgy kell intézkednünk, hogy a jövő tavaszon megejtendő kísérletre alany vesszővel rendelkezünk.

Apróságok.

Rekenő szedés. Így zöldajtás kezdetén a rekenő nagyon keresett; a közönséges borszőlő ezreért 9—10 koronát fizetnek. Ezen magas ár sokakat arra csábít, hogy a fiatal hajtások tetejét leszedik és elárusítsák.

Ez az árusítás amennyi hasznot hoz, ugyanannyi kárt szül. A hegyétől megfosztott hajtás fejlődésében 8—14 napra visszaesik. Ez pedig a szőlő elvirágzás hátrányára van; mert a rendszeres nedvkeringés megakad. De káros a szőlőbeérésére, mivel a megakasztott nedvkeringésnél az érés is hátrább esik.

Azonban kár nélkül is lehet rekenőt szedni. Ha tőkén levő meddő hajtásokat leszedjük, ennél csak a tőke jobb fejlődését segítjük elő. Azért tehát a rekenőnek csak a meddő vesszőket szedjük le. És hogy a rekenőszedéssel kár ne essék: azt a legmegbízhatóbb emberre kell bízni.

* * *

Elfagyott szőlővesszők. A tél fagya a szőlővesszők azon részét, melyek takarátlanul voltak, elfagyasztotta. Erre a körülményre előfizetőinket jó eleve figyelmeztettük. És kimondottuk, hogy a metszés alkalmával a szőlőhéját meg kell nézni, késsel egy kissé fel kell metszeni. Ha a felső hancs alatt levő alsó hancs barna; azt a vesszőt még akkor sem szabad meghagyni, ha a rügyek épek volnának.

Akik ezen tanácsunkat elfogadták, nincs okuk megbánni; ellenben akik meghagyták és reá metszettek: most aggodalommal látják hajtásaik nyomorult fejlődését.

A rügy kihajtott ahogy úgy, sőt némely helyen a fürtök is kijöttek: de nem bírnak tovább haladni.

Sokan azután kétségbe esnek, és azt hiszik, hogy ezen visszaesés egyéb bajra betegségekre vezethető vessző.

Tévednek s aggodalmuk nem jogos, mivel azok csakis a téli fagytól erednek; s ha a fagyos vesszők még most is levágnak: utánna az egészséges rügyekből élénk hajtások fognak elétörni.

Tehát úgy a lugoson, mint a tőkéken mutatkozó silány fejlődésnek a téli fagy az oka, amit visszametszéssel még mindig lehet gyógyítani.

Igaz, hogy ez évben nem lesz termés; de legalább esztendőre számolhatnak reá.

Kün a szőlőben.

Ha az első kapálással készen vagyunk következni a második kötés, melyet azonban a permetezésnek kell megelőzni.

Tehát előbb permetezni kell. Miután az első permetezésnek az a hivatása, hogy egész őszig a levélzetten maradjon; tehát nem szaladva, de jól kell permetezni. A tőke minden irányban összes levélzete meglegyen permetezve.

A második kötésnél hónalj hajtásokat ki kell törni. Mert később már nehezen megy. És ha most kitörjük a hónalj hajtásokat: akkor még legföllebb egy kötés kell, a többi már csak a túl előtörött hajtások eltávolítása, amely kevés költséggel jár.

Különösen olyan vidéken, ahol a kötő napszám magas, kell arra törekedni, hogy 3-szori kötés elég legyen. Mert aki a három kötsést rendszeresen nem eszközölte, annak négyezer, sőt ötször is kell kötni.

Vannak vidékek, mint Gyöngyös és Visonta vidékén: ahol egy kötő asszony 2 korona napszámot kap.

A kötés után következik a második kapálás. A második kapálásnál már nem kell magas sorokat csinálni; lehet laposabban is kapálni.

Ezen munkák mellett egyéb teendők is vannak. Nevezetesen akik magas fásajtásokat és jól készítették: az eredmény már látszik. Mivel ezidőre már a jó ojtvány kihajtott.

Vannak azonban oly ojtványok, melyek mellett az alanyvessző hajtásai is elétörték, ezeket tehát körül kell járni, és a következőképen kell eljárni.

Ahol a nemes kihajtott, körül el kell a földtől tisztítani, és az alanyból elétörött gyökérzetet el kell távolítani; és ha az alany szintén kihajtott, ki kell vágni, hogy az erő a forradásra a nemesre jusson.

Azután az ilyen hajtás mellé karócskát kell benyomni, de nem verni; mivel a verés által a gyenge forradás megreugne és megsérülne.

Azután a hajtást a karócskákhoz kell kötni.

Legalkalmasabban lehet ehhez karót csinálni zsindelből. Ugyanis a zsindelet szét kell hasigatni. Egy zsindeletből 5--6 karócska van.

A mely ojtvány nem fakad ki, de az alany már elétörött; azt is meg kell vizsgálni. Ha esetleg a nemes rész elromlott kiszikkadt: akkor a vadhajtáshoz egy hosszabb karócska teendő, és a később zölden benemesítendő.

Ahol pedig sem a nemes sem az alany nem törött elő: azt békében kell hagyni.

Most veszi kezdetét a zöldajtás.

A zöldajtásnál oly rendszert kövessen mindenki, amelylyel a legnagyobb sikert elérni képes; csak arra figyeljen, hogy a tőkének magas nyaka ne legyen, hogy a nemes rész fás ne legyen, és a tőke az ojtás mennyiséggel meg ne erőltessék.

Kössön akár pamuttal akár gumival, mindkető jó: csak siker legyen. De azután a második ojtásnál a lombozat tisztogatására nagy gondot fordítson.

Az első ojtás rövidebben esik; a második magasabban: a harmadik már nem oly biztos; részint mert felette magas, részint mivel akkor már az idő előre haladt.

A zöldojtásnál a pamut megtágítására nagy gond fordítandó, nehogy az ostványt bevágja és így a fejlődést hátráltassa.

Az ékojtások ha kihajtottak, szintén meggyökerezendők. Ami ki nem hajtott: még aratásban is kihajthat.

Ha szőlőben lisztharmat jelentkeznek: akkor nem szabad késni a kénporozással. — A kénprozás egész könnyű mesterség nem kell attól irtózni.

Sok helyen föllépett a fortrix pilleriana a szőlő hernyó. Azt szedni kell. Ha valaki korán észreveszi szőlőjét dohánylug kivonattal permetezze de jó erősen. Mivel a dohány mérges hatású, mely a levelekre tapad. S mivel a hernyó a levélzeten élődik, ha megeszi elvesz tőle.

Ahol jég eset a zöldojtásnál vigyázni kell, s a jég által erősen megvert szőlőt nem szabad beojtani.

A szövetkezetről.

19. §. A tagok kötelességei:

a) A tagok tartoznak magukat az alapszabályoknak, valamint a közgyűlési határozatoknak alávetni s az általuk jegyzett üzletrészeket az alapszabályok értelmében befizetni.

b) Minden tag köteles szőlő- (must- vagy bor-) termelésének az igazgatóság által megállapított $\frac{1}{100}$ -át, az igazgatóság által megállapított sorrend és egyéb feltételek mellett, a szövetkezetnek beszoolgáltatni.

c) Hitelnyújtás esetén, ha az igazgatóság szükségesnek látná, az igazgatóság felhívására kötelesek a tagok vagyoni állapotukat és hitelképességüket igazolni.

20. §. A szövetkezet hitelezőinek követelése a tagoktól csak a szövetkezet vagyonára nyitott csőd esetén és csak a csődjárással kapcsolatban a szövetkezeti törvény 42—45. §§. szerint hajthatók be.

Sem a csödbe bejelentett, sem a be nem jelentett követelések külön keresettel vagy kifogással az egyes tagok ellen nem érvényesíthetők.

21. §. Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó szövetkezet saját tagja ellen fennálló követelése erejéig, végrehajtás vagy csőd esetében, minden más törvényes elsőbbséggel nem bíró követelést megelőző kielégítési joggal bír, adósának ösz-

szes ingó vagyonára; ez az elsőbbség azonban csupán azon hitelezőkkel szemben illeti meg, a kiknek követelése az adósnak a szövetkezet névjegyzékébe történt bevezetése után keletkezett.

22. §. A szövetkezeti tagok névjegyzékét a szövetkezet helyiségében bárki megtekintheti. A szövetkezet köteles az egyes tagok tartozásainak összegét bárkinek kívánatra közölni.

III. FEJEZET.

23. §. A szövetkezet szövetkezeti üzletét azokra, a kik a szövetkezetnek nem tagjai, ki nem terjesztheti, hitelt azonban nem tagoktól is vehet igénybe s takarékbetéteket más intézeteknél is elhelyezhet, mindezt azonban csak az Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatóságának engedélyével teheti.

24. §. A szövetkezet működését a cégbejegyzés megtörténte után kezdi meg, még pedig az igazgatóság által megállapított ügyrend szerint.

A szövetkezet működésének megkezdéséhez, illetőleg folytatásához szükséges tőkét, a mennyiben a tagok befizetéséből és a termékek eladásából befolyó összeget erre a célra elegendők nem volnának, kölcsön útján szerzi be. Azt, hogy a felvehető kölcsön mily összeg erejéig terjedhet, a közgyűlés állapítja meg. Ezen a korláton belül az igazság a szükséghez képest veszi igénybe a szövetkezet hitelét.

A szövetkezet működéséhez szükséges helyiségeket és berendezéseket — a szükséghez képest és a szerint, a mint ez a szövetkezetre nézve előnyösebb — a szövetkezet vagy tulajdonul szerzi meg, vagy bérbe veszi, esetleg a tagoktól veszi át. Ez utóbbi esetben a tagoktól átvett tárgyak értékét, illetőleg bérösszegét esetről-esetre az igazgatóság állapítja meg.

25. §. A szövetkezeti tagok rendszerint magát a termelt szőlőt tartoznak beszállítani a szövetkezetnek, s azt a szövetkezet dolgoztatja fel musttá, illetőleg borrá és pedig a szerint, a mint azt az igazgatóság a szövetkezetre nézve előnyösebbnek tartja, vagy a szövetkezeti közös présházban, illetőleg pinczéiben. Ez utóbbi esetben azonban az egyes tagok présházai, illetőleg pinczéi is a szövetkezet illető közege által zarándók el, úgy hogy az azokban elhelyezett szövetkezeti musthoz, vagy borhoz a présház, illetőleg a pince tulajdonosa hozzá ne nyúlhasson.

Indokolt esetekben egyes tagoknak kivételesen megengedheti az igazgatóság, hogy szőlőtermésüket ők maguk préselhessék ki és a már kész mustot, vagy bort szállithassák be a szövetkezetnek. Erre azonban csak olyan szövetkezeti tagoknak adható engedély, a kik teljes biztosítékot nyújtanak az okszerű szüretelésre, valamint a bortörvény (1893: XXIII. t.-cz.) s az ennek végrehajtása tárgyában kiadott, valamint ezután kiadandó rendeleteket szigorú betartására.

A tagok a szőlőt, esetleg mustot vagy bort, vagy szőlőiknek a szövetkezet által értékesítendő egyéb termékét oly módon és oly időben tartoznak a szövetkezetnek beszállítani, a mint azt az igazgatóság által megállapított ügyrend előírja.

Az igazgatóság legalább egy hónappal a szüret megkezdése előtt évenként megállapítja, hogy a tagok termésüknek mennyi %^o-át tartoznak beszoigálatni a szövetkezetnek; e részben nem egyes tagoknak, hanem mindig csak a szövetkezetnek mint egésznek érdekei tatandók szem előtt (s az igazgatóság ebből a szentpontból a tagokat esetleg összes termésük beszoigálatására is kötelezheti, vagy pedig csak a saját házi szükségletükre való mennyiség visszattartását engedheti meg a tagoknak.) (A () jelek közti rész helyett a következő rendelkezés vehető fel tetszés szerint: Az igazgatóság nem kötelezheti a tagokat, hogy összes termésük 75%^o-ánál többet a szövetkezetnek beszoigálatassanak.]

26. §. Az igazgatóság, a szüret megkezdése előtt évenként megállapítja a tagok által a beszoigálatandó termés beváltási becsértékét s az erre adandó előieget. Erre nézve megfelelő kulcs állapítandó meg, melynek megállapításánál figyelembe kell venni a beszoigálatott szőlő minőségét (ép, sérült, rothadt szőlőt), a szőlő fajtáját (a finomabb és értékesebb, vagy közönséges és silányabb szőlőfajtákat), a szőlőterület fekvését, a must cukortartalmát s általában mindazon körülményeket, a melyek a beszoigálatott termés valódi értékének megállapításánál tekintetbe vehetők.

Az előleg mértékének megállapításához az Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatóságának előzetes hozzájárulása szükséges.

27. §. A szüret idejéjét az igazgatóság állapítja meg, figyelembe véve az egyes községek, dülők, szőlőfajták, sőt szükség esetén az egyes tagok viszonyait is. Az igazgatóság ez irányban teendő intézkedései azonban az illető községekben esetleg létező hegyközségek rendelkezéseivel ellentétben nem lehetnek.

28. §. A szövetkezet a tagok által beszoigálatott szőlőt (esetleg mustot és bort) együttesen dolgozza fel, okszerűen kezeli, és összeházásítás útján oda törekszik, hogy nagyobb minőségű egyöntetű és évenként lehetőleg egyenlő minőségű bort állítson elő. A must és a bor kezelésénél a szövetkezetnek a bortörvény (1893: XXIII. t. cz.) s az ennek végrehajtása tárgyába kiadott, valamint ezután kiadandó rendeletek intézkedéseivel szigoruan alkalmazkodnia kell.

29. §. A szövetkezet a bort (esetleg csemegeszőlőt), a mennyiben erre nézve egy országos központtal más megállapodás nem jönne létre, a saját cége alatt hozza forgalomba.

A borok értékesítését a szövetkezet igazgatósága borárverések rendezése, szabad kézből nagyban való eladás, vagy szükség esetén kismértékben való elárusítás útján eszközli.

30. §. A mennyiben a szövetkezet működését az 1. §. harmadik bekezdésében jelzett feladatok megvalósítására is kiterjeszti, az igazgatóság a szövetkezeti tagok szőlőmivelési szükségleteinek beszerzése céljából idejekorán felhivja a tagokat szükségleteik bejelentésére, s ahhoz képest eszközli azok beszerzését.

Hasonlóképen jár el az igazgatóság a szőlőbetegségek ellenközös védekezésnél, valamint esetleg más közösen végzendő szőlői

munkáknál is s erre nézve az intézkedéseket szintén a tagok előzetes jelentkezése alapján teszi meg.

Az egyes munkák végzésénél az igazgatóság méltányos sorrendet állapít meg.

31. §. A szövetkezet iparkodik tagjai részére lehetőleg kedvező jégbiztosítási feltételeket kieszközölni.

32. §. A szövetkezet tagjainak következő alakban nyújt hitelt:

a) Előleget ad a 26. §. értelmében, a tagok által beszállított szőlőre, esetleg mustra vagy borra. Ezen előleg értékével, mint kamátköteles kölcsöntartozásai, az illető tagok számlája megterhelhetik.

b) A szövetkezet tagjainak áruhitelt ad, t. i. hitelez a szőlőmivelésénél szükséges anyagokat és eszközöket, esetleg hitelre végzi a védekezés közös munkáját, azzal a kötelezettséggel, hogy a hitelezett értékek összege legkésőbb a legközelebbi terméskor a tag által beszállított must, szőlő stb.-re nyújtandó előlegekből fog a szövetkezetnek visszatéríteni.

c) A szövetkezet kivételes esetekben tagjainak személyi hitelt és ad, a mennyiben az országos központi hitelszövetkezet ezen célra összegeket bocsát rendelkezésre az általa megálapított feltételek mellett

Folytatás következik.

Eladó zöld szőlőgally.

Értesitem lapom előfizetőit, hogy a zöldajtáshoz nálam

zöldgallyat, rekenőt

beszerezhetnek.

Ugy a **borfajokból**, mint a **csemegefajokból**.

Tehát mindazon fajokból, melyeket eladásra lapomban hirdettem, **rekenőt adok el**.

A rekenőket lehetőleg **olcsón szállítom**, jól csomagolva postai gyorsárúként küldöm.

Csak arra kérem a rendelőket, hogy megérkezésük után **azonnal váltsák ki, használatig a megnedvesített pincze földjére ritkán terítsék szét és locsolják meg**.

Jól kezelve 5—6 napig eláll.

Gyöngyös, 1901. év május hó 29-én.

Csomor Kálmán

szőlő-nagybirtokos.

Nyom. Sima Dávid Gyöngyös.